কম্পিউটাৰ আৰু অসমীয়া ভাষা

বিংশ শতিকাৰ শেষৰপৰা ডিজিটেল মাধ্যম এক প্ৰভাৱশালী মাধ্যম হৈ উঠিল। বিশ্বৰ সমাজ-সভ্যতাৰ প্ৰতিটো উপকৰণেই ছপা মাধ্যমৰ সমান্তৰালভাৱে ডিজিটেল মাধ্যমত উপলব্ধ হ'ল। ডিজিটেল মাধ্যম মানে মূলত: অপাৰেটিং চিষ্টেম (যেনে windows, Linux, Mac), ইণ্টাৰনেট (অন্তঃজাল) আৰু ছফ্‌টৱেৰ (যেনে MS office, Internet Explorer, Firefox) ইত্যাদিকেই বুজোৱা হৈছে। ইণ্টাৰনেটৰ উত্থানে ডিজিটেল পৃথিৱীখনক এক নতুন গতি প্ৰদান কৰে।

ছপা মাধ্যমত অসমীয়া ভাষাই আত্মাৰাম শৰ্মাৰ দিনৰেপৰা বিভিন্ন যুগৰ মাজেদি আহি আজিৰ অৱস্থা পাইছে। কিন্তু ডিজিটেল মাধ্যমত অসমীয়া ভাষা বহু দিনলৈ ব্যৱহাৰযোগ্য হৈ উঠা নাছিল। ২০০৫ চনমানলৈকে অসমীয়া ভাষাৰ ৱেবচাইট বুলি ক'লে বিপুলজ্যোতি শইকীয়াৰ geocities.com/bipuljyoti, xophura.net, rupaliparda.com – আদিৰ নামোল্লেখ কৰিব পাৰি। ২০০২ চনৰ ২ জুনত অসমীয়া ৱিকিপিডিয়াই পৃথক ডমেইন লাভ কৰে। অৱশ্যে ২০০৬ চন মানৰ পৰাহে ৱিকিপিডিয়াৰ কিছু প্ৰাৰম্ভিক কাম-কাজ আগবাঢ়ে। ২০০৬ চনত বিক্ৰম মজিন্দাৰ বৰুৱাৰ দ্বাৰা প্ৰথম অসমীয়া

অনলাইন অভিধান শব্দ ডট অৰ্গ (xobdo.org) -ৰ শুভাৰম্ভ হয়। 'শব্দ ডট অৰ্গ'- ৰ আৰম্ভ হোৱাৰ পৰা অসমীয়া ভাষা ইণ্টাৰনেট ইউনিক'ড ৰূপত সহজে উপলব্ধ হয় আৰু ইয়াৰ প্ৰসাৰ আৰু প্ৰচাৰৰ বাবে গুগল গ্ৰুপ, অৰ্কুট, ফেচবুক আদিত বহু অসমীয়া যুৱক-যুৱতীয়ে নিষ্ঠাৰে স্বেচ্ছাসেৱকৰূপে আত্মপ্ৰকাশ কৰে। ২০০৬ চনত ভাৰত চৰকাৰৰ যোগাযোগ আৰু তথ্য-প্ৰযুক্তি বিকাশ মন্ত্ৰণালয়ৰ অধীনত 'বিকাশপেডিয়া' প্ৰকল্পৰ শুভাৰম্ভ কৰা হয়। অসমীয়া ভাষাই ২০১০ চনত বিকাশপেডিয়াৰ ডমেইন (স্বীকৃতি) লাভ কৰে।

২০১০ চনত অসমীয়া ভাষী নেটিজেনসকলক অসমীয়া লিপিৰে অসমীয়া লিখোৱাৰ উদ্দেশ্যে 'অসমীয়াত কথা বতৰা' নামৰ ফেচবুক গোটটিৰ জন্ম দিয়া হৈছিল। ২০১০ চনৰ মাৰ্চ মাহত 'এনাজৰী' ই-আলোচনীৰ জন্ম দিয়ে হিমজ্যোতি তালুকদাৰে। 'এনাজৰী' প্ৰথম অসমীয়া ই-আলোচনী। ২০১১ চনত 'অসমীয়াত কথা বতৰা' নামৰ ফেচবুক গোটৰ দ্বাৰা 'সাহিত্য ডট অৰ্গ' শীৰ্ষক ই-আলোচনী-খন প্ৰকাশ কৰা হ'ল। এইটোৱেই হৈছে অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰথমটো কমিউনিটি ভিত্তিক ৱেব-পৰ্টেল। ফেচবুকত অসমীয়া ভাষা অসমীয়া লিপিতে লিখা বহুতো গোট আছে। সেইবোৰৰ ভিতৰত আমি অসমীয়া, বৈমালি বৈমালি, মুক্ত চিন্তা, অৰ্ধ-আকাশ, ফটা ঢোল আদি উল্লেখযোগ্য।

Scanned with CamScanner

কম্প্যুটৰত অসমীয়া লিখিব পৰা কামটোও ইমান সহজসাধ্য নাছিল। ১৯৮৩ চনত Modular Info Tech Pvt. Ltd. নামৰ এটা কোম্পানীয়ে ভাৰতীয় ভাষাত লিখিবপৰা কম্প্যুটৰৰ আঁজুলি আৰু ফণ্টৰ সৃষ্টি কৰিছিল। তেওঁ কোম্পানীটোৰ নির্মাণ কৰা শ্রীলিপি নামৰ চফ্টৱেৰটোৰ ভিতৰত বাংলা ভাষাত লিখিব পৰাকৈ অনেক ফণ্ট তৈয়াৰ কৰিছিল। পৰৱর্ত্তী সময়ত গীতাঞ্জলি, বিদ্যাসাগৰ, চেতনা-আদি বাংলা ফণ্টবোৰৰ সহায়েৰে পেজমেকৰৰ চুফ্টৱেৰত অসমীয়া ভাষাত লিখাৰ কাম-কাজ আৰম্ভ হয়। ১৯৯২ চনত উৎপল বৰুৱা, প্রিদীপ-কুমাৰ বৰুৱা আৰু তেওঁলোকৰ সহযোগীসকলে কম্প্যুটৰত অসমীয়া লিখিবৰ বাবে সম্পূর্ণ-ভাবে এটা চুফ্টৱেৰ নির্মাণ কৰে। তেওঁলোকে নির্মাণ কৰা 'বামবেনু' নামৰ চুফ্টৱেৰটোৱে বর্তমান কম্প্যুটৰত অসমীয়া লিখিবৰ বাবে ব্যৱহৃত দুখন অন্যতম চুফ্টৱেৰ। কম্প্যুটৰত অসমীয়া লিখিবৰ বাবে সকলো অসমীয়া কী-বর্ডৰ বিকাশ হয় ইউনিকোড প্রণালীৰ উদ্ভাৱনৰ পিছৰ পৰাই। প্রথম অৱস্থাত কম্প্যুটৰত লিখিবৰ বাবে মূল বাংলা কী-বর্ডসমূহতে অসমীয়া 'ৱ' আৰু 'ৰ'-ৰ বিকাশ ঘটাই অসমীয়া লিখিবৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল। শ্রীলিপিৰ পিছত তিনি কী-বর্ডসমূহৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য আছিল — দক্ষিণ-ভাৰতৰ 'বৰহ' (Baraha) আৰু বাংলাদেশৰ 'অভ্র' (Avro) ইয়ৰ পিছত বহুকেইজন ব্যক্তিৰ নিজস্ব চিন্তা-

চৰ্চাৰে কম্পিউটাৰত লিখিবৰ বাবে কেইবাখনো অসমীয়া কিপেইডৰ নিৰ্মাণ কৰিছিল। সামগ্ৰিক-ভাৱে অসমীয়া কিপেইডসমূহক মূলতঃ তিনিটা ভাগত ভগাব পাৰি —

১। কেৱল কম্পিউটাৰত ব্যৱহাৰ কৰিবপৰা কিপেইড

২। কম্পিউটাৰ আৰু মোবাইল ফোন উভয়তে ব্যৱহাৰ কৰিবপৰা কিপেইড

৩। কেৱল মোবাইল ফোনত ব্যৱহাৰ কৰিবপৰা কিপেইড

বৈশিষ্ট্যৰ আধাৰত অসমীয়া কিপেইডসমূহক আন দুটা ভাগতো ভগাব পাৰি। সেয়া হ'ল

১। পেজমেকাৰত ব্যৱহাৰ কৰিবপৰা কিপেইড

২। ইউনিক'ডত ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা কিপেইড

আকৌ আখৰ বা বৰ্ণৰ স্থান, প্ৰয়োগৰ পদ্ধতি অনুসৰি কিপেইডসমূহক দুটা ভাগত ভগাব পাৰি। সেয়া হ'ল —

১। ফনেটিক কিপেইড (Phonetic Keyboard)

২। ইনস্ক্ৰীপ্ট কিপেইড (Inscript Keyboard)

অসমীয়া কিপেইডসমূহৰ ভিতৰত 'শব্দ', 'ৰামধেনু', 'ৰ'দালি', 'জাহ্নৱী', 'লাচিত', 'ইজি ডিটিপি ছফ্‌টৱেৰ', 'উইনলিপি', 'গুগল ইন্ডিক পিপেইড, লিপিকাৰ — আদি অন্যতম। বৰ্তমান অসমীয়া ভাষাত লিখিবলৈ পেজমেকাৰত বা অন্যান্য মাধ্যমসমূহত ৰামধেনু ছফ্‌টৱেৰটোৱেই সৰ্বাধিক ব্যৱহাৰ হয়। ৰামধেনু কিপেইডৰ দ্বাৰা ইউনিক'ড

আৰু নন ইউনিকড - উভয় মাধ্যমতে অসমীয়া ভাষাত লিখিব পাৰি। মোবাইলত ৰামধেনু কিপেইডৰ ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰি। ৰ'দালি হৈছে 'ভাষা প্ৰযুক্তি বিকাশ পৰিষদ, অসম'ৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত এক অসমীয়া ইউনিক'ড লিখন চফ্‌টৱেৰ। ২০১২ চনত ইয়াক উন্মোচন কৰা হয়। মোবাইলত ৰ'দালি কিপেইডৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। ২০১৩ চনত নিৰ্মাণ হয় 'জাহ্নৱী' নামৰ চফ্‌টৱেৰটো। অসমীয়া, বাংলা, হিন্দী, টাই আহোম আদি ভাষাত জাহ্নৱী কিপেইড উপলব্ধ। ২০১৩ চনত লাচিত ডট্ অৰ্গৰ আৰম্ভ হয়। নিৰ্মাতা হ'ল মৃদুল কুমাৰ শৰ্মা। লাচিত অসমীয়া ভাষাৰ লিখন সঁজুলিৰ এটা সম্পূৰ্ণ পেকেজ। ইনস্কিপ্ট আৰু ফনেটিক - দুয়োটা পদ্ধতিতে ইয়াৰ কিপেইডসমূহ পোৱা যায়। লাচিত কনভাৰ্টাৰৰ সহায়ত পেজমেকাৰৰপৰা ইউনিক'ড আৰু ইউনিক'ডৰপৰা পেজমেকাৰলৈ অট' কনভাৰ্ট কৰিব পাৰি। মোবাইলত লাচিত কিপেইড ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। 'ইজি ডিটিপি চফ্‌টৱেৰ'ৰ নিৰ্মাতা অনিল বৰুৱা। মোবাইলত 'ইজি ডিটিপি চফ্‌টৱেৰ' ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰি। শেহতীয়া ভাৱে অনিল বৰুৱাই মোবাইলত ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা 'সাৰথি অভিধান এপ' নামৰ এখন অনলাইন অভিধান প্ৰকাশ কৰিছে। পেজমেকাৰত উইনলিপিৰ জৰিয়তে অসমীয়াত ডিটিপি কৰিব পাৰি। মোবাইলত উইনলিপি কিপেইড ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰি। লিপিকাৰ কিপেইডখন একপ্ৰকাৰ বহুভাষিক

ছফ্‌টৱেৰ। লিপিকাৰ কিপেইডৰ দ্বাৰা কম্পিউটাৰ আৰু মোবাইলত অসমীয়া ভাষাত লিখিব পাৰি।

বৰ্তমান কম্পিউটাৰ বা লেপটপত ব্যৱহাৰ কৰা windows-10, windows-8.1 আদিত ইউনিক'ডত লিখিবলৈ windows-ৰ লগতেই বিশ্বৰ বিভিন্ন ভাষাৰ কিবৰ্ড ইনষ্টল হৈ আছে। অসমীয়া ভাষাতো এনে কিবৰ্ডৰ সুবিধা আছে। অৱশ্যে এনে কিবৰ্ড কেৱল ইউনিক'ডৰ বাবেহে।

ইউনিক'ড হৈছে কম্পিউটাৰৰ লিখন প্ৰণালীত থকা আখৰ বা চিনবোৰৰ সংহত নিয়মীকৰণ, নিৰ্দেশনা আৰু প্ৰতিনিধিত্ব কৰিব পৰাকৈ ব্যৱহৃত এক কাৰিকৰী মান। চমুকৈ ইউনিক'ড হ'ল এনে এটা পদ্ধতি — যাক এৰাই ডিজিটেল মাধ্যমত পৃথিৱীৰ কোনো ভাষাই নিজৰ সুকীয়া অস্তিত্ব দখল কৰিবলৈ সক্ষম নহয়। ১৯৯১ চনত Unicode consortium নামৰ সংগঠনটোৱে ইয়াক উদ্ভাৱন কৰে। ইউনিক'ডে প্লেটফৰ্ম, প্ৰগ্ৰেম বা ভাষা নিৰ্বিশেষে প্ৰতিটো চিনকে একোটা অদ্বিতীয় সংখ্যা প্ৰদান কৰে। ইণ্টাৰনেটত অসমীয়া ভাষাৰ ইউনিক'ডৰ উপস্থিতিৰ আৰম্ভণি বহু প্ৰত্যাহ্বানেৰে ভৰা।

ৱিকিপিডিয়া / ৱিকিউৎস (wikisource)